

KAPITULA

DIECÉZNY ČASOPIS SPIŠSKÉHO BISKUPSTVA

3/2014

HOMÍLIA NA KŇAZSKÚ VYSVIACKU

STRANA 7

KOMUNIKÁCIA V TVORBE COMMUNIA (2 DS 9)

STRANA 11

JÁN ANTON DE RÉVA (RÉVAY)

STRANA 14

NOVOŠŤ PÁPEŽA FRANTIŠKA

STRANA 16

EDITORIÁL

Na časovej osi sa nachádzame v období konca školského roka a začiatku prázdnin. Je to čas, s ktorým sa spájajú diakonské a kňazské vysviacky..., a následne vyslanie nových ohlasovateľov Radostnej zvesti – Evanjelia a robotníkov do Pánovej vinice. Na túto cestu ponúkame slová otca diecézy, biskupa Štefana a tiež Svätého Otca Františka.

Sprievodcom na ceste do tajov hĺbky poézie nám bude Pavol Ondřík, kňaz a „ohýbač“ slova.

Aj v čase oddychu nás môže povzbudiť život a tvorivá práca biskupa Jána Révaya, ktorý je ďalšou z osobností spišskej diecézy.

Všetci títo páni, ale taktiež putovanie k Božej a našej Matke na Mariánsku horu v Levoči, nám môže napomôcť vytvoriť spoločenstvo o ktorom hovorí 9. téma Druhej diecéznej synody.

Prajem Vám milostiplný a požehnaný čas oddychu.

Za redakciu

LUBOMÍR KRETT

OBSAH

- 2 EDITORIÁL
- 3 AKTUALITY DIECÉZNEJ KÚRIE
- 5 RADOŠŤ BYŤ POKRMOM PRE SVET
- 7 HOMÍLIA NA KŇAZSKÚ VYSVIACKU 14. JÚNA 2014
- 10 AŽ MÁŠ MYSLÍ PLNÚ HLAVU
- 11 KOMUNIKÁCIA V TVORBE COMMUNIA (2DS 9)
- 14 JÁN ANTON DE RÉVA (RÉVAY)
- 16 NOVOŠŤ PÁPEŽA FRANTIŠKA
- 19 UBEZPEČENIE ...
- 20 ŠTUDIJNÁ CESTA RIADITEĽOV KATOLÍCKYCH ŠKÔL VO FÍNSKU
- 21 BAZILIKA NAVŠTÍVENIA PANNY MÁRIE V LEVOČI
- 22 LEVOČSKÁ PÚŤ 2014 (PROGRAM)

KAPITULA

Diecézny časopis Spišského biskupstva

3/2014

E-mail: casopis@kapitula.sk. Šéfredaktor: Lubomír Krett. Redakcia: Mons. Anton Tyrol, Mária Janusová. Grafická úprava: Marián Jabrocký. Jazyková úprava: Mgr. Zuzana Slabodníková. Imprimatur: Mons. Štefan Sečka, spišský biskup 5. 10. 2012 pod číslom 2311/12. Cenzor: Mons. Jozef Bielik. Snímka na titulnej strane: Lubomír Krett.

AKTUALITY DIECÉZNEJ KÚRIE

DIECÉZNY OTEC BISKUP V RAKÚSKU A TALIANSKU

Diecézny otec biskup Mons. Štefan Sečka v sprievode p. kancelára Dr. Petra Majchera absolvoval cestu do Rakúska a Talianska. Na pozvanie spišského kňaza Dr. Slavomíra Dluhoša vysluhoval dňa 29. mája na sviatok Nanebovstúpenia Pána sviatosť birmovania vo farnosti Ramsau, ktorá patrí k cisterciátskemu opátstvu v Lilienfelde. Potom dňa 31. mája slávil odpustovú sv. omšu v benátskej farnosti St. Maria Elisabetta v Lido di Venezia, kde vypomáha spišský kňaz Peter Jurčaga, ktorý zároveň študuje v Benátkach cirkevné právo. Benátsky patriarcha Francesco Moravia spolu s naším otcom biskupom v kostole St. Nicoló slávili svätú omšu, ktorá bola zároveň omšou požehnania mora. Slávnosť sa nazýva Festa della Sensa. (*Peter Majcher, kancelár BÚ Spišská Kapitula*)

NÁVŠTEVA SLOVENSKÝCH KŇAZOV Z RUMUNSKA

Vďaka iniciatíve slovenských kňazov pôsobiacich v Rumunsku a jedného poslanca národného parlamentu v Rumunsku sa medzi tamojšími katolíckymi pripravuje púť na Mariánsku horu v Levoči. Jej organizátori počítajú s účasťou 500 - 600 veriacich. Okrem hlavného cieľa púte, ktorým je účasť na bohoslužbách, bude jej súčasťou aj prezentácia života a kultúry našich krajanov

v Rumunsku. S pútnikmi pricestuje okolo 15 kňazov na čele s arcibiskupom Bukurešti, ktorým je Mons. Ioan Robu.

CELOSLOVENSKÁ BIBLICKÁ OLYMPIÁDA V STAREJ LUBOVNI

V dňoch 20. - 22. mája 2014 sa v priestoroch Lubovnianskych kúpeľov uskutočnilo celoslovenské kolo Biblickej olympiády. Išlo už o 13. ročník súťaže, ktorú vyhlasuje Komisia pre katechizáciu a školstvo KBS a Ministerstvo školstva vedy, výskumu a športu SR ako riadnu predmetovú olympiádu. Každoročným organizátorom olympiády je Katolícke pedagogické a katechetické centrum v Levoči, ktoré vždy v spolupráci s niektorou diecézou má za úlohu pripraviť štandardné podmienky a priebeh súťaže. Tentoraz to bol Diecézny katechetický úrad Prešovskej archieparchie, ktorý sa zhostil tejto úlohy, a to veľmi dobre: súťažiaci navštívili Lubovniansky hrad a Litmanovskú horu Zvir, kde slávil liturgiu vладыka Milan Lach, pomocný prešovský biskup. Súťažilo desať trojčlenných družstiev z celého Slovenska v kategóriách základných a stredných škôl z knihy Exodus, z Knihy proroka Jonáša a z Evanjelia podľa Jána. Prvenstvo v kategórii základných škôl si odnieslo družstvo školákov zo ZŠ T. J. Moussona Michalovce (Košická eparchia). Na druhom mieste sa umiestnili žiaci 8-ročného Gymnázia M. Hattalu Trstená (Spišská diecéza). V kategórii stredných

škôl zvíťazili študenti z Gymnázia M. Hattalu, Trstená (Spišská diecéza). Všetkým blahoželáme. (*František Trstenský, Spišská Kapitula*)

ARCIBISKUP ZYGMUNT ZIMOWSKI NA SPIŠI

V nedeľu 8. júna 2014 sa zastavil na krátku návštevu Spišskej diecézy predseda Pápežskej rady pre pastoraáciu v zdravotníctve arcibiskup Zygmunt Zimowski a Páter Ján Ďačok, SJ. Obidvoch hostí prijal diecézny biskup Mons. Štefan Sečka spolu s pomocným biskupom Mons. Andrejom Imrichom. Arcibiskup Z. Zimowski a P. J. Ďačok sa zaujímali o fungovanie a služby charitných zariadení v Spišskej diecéze, ako aj ostatných zariadení Slovenskej katolíckej charity, pretože spišský diecézny biskup je zároveň prezidentom Slovenskej katolíckej charity.

BISKUP Z ATYRAU NA NÁVŠTEVE SPIŠSKEJ DIECÉZY

V čase diakonských a kňazských vysviacok 12. a 14. júna t.r. bol na návšteve Spišskej diecézy Mons. Adelio dell'Oro, biskup apoštolskej administratúry v meste Atyrau v Kazachstane. Mons. Adelio dell'Oro sa viackrát stretol s obidvomi spišskými biskupmi v rozhovoroch a prihovril sa aj kňazom a diakonom na stretnutí v aule biskupskej rezidencie po diakonských a kňazských vysviacok. Apoštolská administratúra Atyrau v západnej časti Kazachstanu sa rozprestiera na ploche 2,5-krát väčšej ako Taliansko, toho času tam pracuje 8 kňazov v šiestich farnostiach. Táto administratúra nutne potrebuje ďalších kňazov pre pastoračné potreby tamojších katolíkov.

KŇAZSKÁ FORMÁCIA V ORAVSKEJ POLHORE

Celkovo 16 kňazov (druhý a tretí rok po vysviacke) sa stretlo v Oravskej Polhore na formačnom stretnutí v dňoch 22. a 23. mája 2014. K týmto, skoro najmladším kňazom diecézy, prišli ďalší traja (V. Pardeľ, R. Neupauer a F. Knapík), ktorí predniesli na stretnutí prednášky o pastoraácii rodičov prvoprijímajúcich detí a o teológii tela podľa náuky sv. Jána Pavla II. Súčasťou formačného stretnutia boli sv. omše vo farskom kostole počas obidvoch formačných dní a stretnutie s domácim kňazom na dôchodku, vsdp. Rudolfom Vetríkom. Stretnutie koordinoval gen. vikár diecézy Mons. A. Tyrol. Stretnutie bolo povzbudivé tak pre kňazov, ako aj pre tamojších veriacich. (*Mons. Anton Tyrol, gennerálny vikár*)

KOMISIA PRE MLÁDEŽ V SPIŠSKEJ DIECÉZE POZÝVA MLADÝCH NA LETNÉ PODUJATIA

Počas Levočskej púte na Mariánskej Hore pripravuje Komisia pre mládež opäť M-KLUB - stan mladých. V stane si budú môcť mladí posediť pri čaji so svojimi priateľmi a vypočuť si rôzne prezentácie o mládežníckych projektoch a podujatiach. Počas predchádzajúcich pútí sa tento projekt stretol s obrovským nadšením a navštívili ho už stovky mladých ľudí. Koncom letných prázdnin, od 22. -23. 8. 2014 bude výstup na Babiu horu na Orave, na ktorý sú pozvaní mladí milovníci hôr a turistiky. (*Daniel Lysý*)

RADOŠŤ BYŤ POKRMOM PRE SVET

FOTO: LUBOMÍR KRETT

Dňa 12. a 14. júna tohto roku diecézny biskup Štefan vysvätil v Spišskej katedrále sv. Martina šiestich diakonov a šiestich novokňazov. Toto zamyslenie by som chcel venovať predovšetkým vám, milí naši noví diakoni a spolubratia v kňazskej službe. Podnetom nech nám sú myšlienky Svätého Otca Františka, ktoré adresoval všetkým kňazom na Zelený štvrtok tohto roku.

„*Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným*“ (Lk 4, 18). Slová proroka Izaiáša, ktoré Ježiš čítal v onú sobotu v synagóge a o ktorých povedal, že sa práve naplnili, sú slovami, ktoré naznačujú prameň i poslanie sviatosti kňazstva. Prameňom je „*Duch Pána*“ a poslaním je ísť a hlásať evanjelium – radostnú zvesť chudobným. Aby Pánov služobník mohol hlásať radostnú zvesť a nielen nejakú ideológiu, je pomazaný Duchom Pána, je pomazaný olejom radosti. Je pomazaný, aby pomazával olejom radosti, ako to pripomenul pápež František.

Tento olej máme my, kňazi, ukrytý v hlinených nádobách (porov. 2Kor 4,7) svojho ľudského bytia. Je zverený nám ako „maličkým“ (porov. Lk 10, 21) a len v „maličkom“ a teda pokornom srdci môže byť chránený. Zároveň sa takto môže stať zdrojom sily a zápalu v evanjelizácii. Srdce kňaza by preto malo byť čo najviac podobné srdcu tej, ktorá ako prvá v pokore, poníženosti a nežnosti prijala najvyššieho Kňaza a jemu slúžila. V Márii „vidíme, že pokora a nežnosť nie sú čnosťami slabých, ale silných, ktorí nepotrebujú zle zaobchádzať s druhými, aby sa cítili dôležití“ (EG 288). Olej radosti zverený „maličkému“ je olejom, ktorý ho robí skutočne veľkým a silným. Veď čím by bol kňaz bez tohto oleja, bez tohto pomazania, bez Ježiša, ktorého láska sa vlieva do ľudského srdca skrze Ducha Svätého? (porov. Rim 5, 5) Nebol by ničím. Svätý Otec hovorí: „Kňaz je najchudobnejším z ľudí, ak ho Kristus neobohacuje svojou chudobou, je najneužitečnejším človekom, ak ho Ježiš nenazýva svojim priateľom, najhlúpejším

z ľudí, ak ho Kristus nevyučuje tak ako Petra, najbezbrannejším z kresťanov, ak ho Dobrý Pastier neposilňuje uprostred stáda. Niet menšieho od kňaza, ktorý je ponechaný iba na svoje vlastné sily.“

Olej radosti je teda radosťou „v našej maličkosti“, je radosťou, ktorá preniká celé bytie človeka až „do kostí“, je radosťou z pomazania, radosťou z toho, že máme účasť na Božej milosti, ktorú nám Boh zveril prostredníctvom vkladania rúk, aby sme ju nielen chránili, ale aj roznechovali (porov. 2 *Tim* 1,6). Len vtedy olej nestuchne a bude neustále vydávať lúbeznú vôňu Božej lásky, jeho milosrdenstva, pokoja a radosti. Takto sa radosť stáva radosťou misionárskou, ktorá, ako pripomína pápež, „prúdi iba vtedy, keď je pastier uprostred svojho stáda“. Táto radosť je zároveň týmto stádom aj udržiavaná a to „aj vo chvíľach smútku, keď sa všetko zdá byť zastreté ... v tých apatických a smutných chvíľach, ktoré (na kňaza) neraz doľahnú“.

Kňazská radosť, o ktorej hovoril Petrov nástupca, je doprevádzaná troma sestrami: sestrou chudobou, sestrou vernosťou a sestrou poslušnosťou.

Chudoba: je to chudoba ducha, ktorá pohýňa kňaza vyjsť zo seba samého smerom k Bohu a k druhým. Zanechávanie seba je znakom skutočnej lásky, pretože len láska je schopná nemyslieť na vlastné „ja“ a hľadať šťastie druhého „ty“. Čo hrozí kňazovi, ktorý sa uzavrie do svojho vlastného sveta? Olej radosti prestane vydávať lúbeznú vôňu, zatuchne a bude šíriť zápach, ktorý začne druhých odpudzovať a nie priťahovať.

Vernosť: je to vernosť „jedinej Neveste, Cirkvi.“ Týmto slovami pápež stavia kňaza do pozície ženícha. Veď on je skutočne ženíchom, pretože ma účasť na láske Ženícha. Jemu Ženích zveril svoju Nevestu, aby ju predovšetkým miloval tak, ako ju miloval On sám, aby ju chránil a posväcoval, aby bola svätou a nepoškvrnenou v láske (porov. *Ef* 5, 25-27). Na takúto lásku sa trikrát pýtal Ježiš Petra po svojom zmŕtvychvstaní pri Tiberiadskom mori. Takejto láske Peter trikrát povedal svoje „áno“ a preto sa mu Ježiš nebál zveriť svoju milovanú Nevestu do opate-ry slovami: „*Pas moje ovce*“ (*Jn* 21, 16-17).

Poslušnosť: je to poslušnosť, ktorá má svoj vzor v Ježišovej poslušnosti voči svojmu Otcovi, pretože od neho pochádza a čerpá silu každé – aj duchovné – otcovstvo na nebi i na zemi (porov. *Ef* 3, 15). Zdrojom tejto poslušnosti nie je láska kňaza, ale lás-

ka Otca, ktorá ho predchádza a ktorá túži, aby sa nestratil nik z tých, ktorých mu ona zverila (porov. *Jn* 6, 39). Len kontemplovaním a hlbokým načúvaním tejto lásky a v následnej odpovedi na ňu, môže kňaz nadviazať na samotného Ježiša a milovať tak, ako on miloval – až do krajnosti (porov. *Jn* 13, 1). Poslušnosť motivovaná a živá Láskou robí z kňaza muža ochotného a pripraveného dať sa do služby Cirkvi a skrze ňu slúžiť všetkým. „Kde má Boží ľud nejakú túžbu alebo potrebu, tam je kňaz, ktorý dokáže počúvať (*ob - audire*) a cíti mandát Kristovej lásky, ktorý ho posielá milosrdne prichádzať na pomoc týmto potrebám alebo podporovať tie dobré túžby kreatívnou láskou.“ Ako vzor tejto ochoty a pripravenosti pápež ponúka opäť Máriu, ktorá sa ponáhľala slúžiť svojej príbuznej Alžbete.

Milí naši diakoni a novokňazi, prajeme vám, aby vo vašich srdciach olej radosti nestuchol, ale aby stále vydával príjemnú Pánovu vôňu. Nech vás na vašej ceste sprevádzajú a posilňujú aj tieto záverečné slová súčasného biskupa Ríma:

„Prosím Pána Ježiša, aby udržiaval radostnú iskrú v očiach novovysvätených, ktorí idú, aby sa stali pokrmom pre svet, aby sa nechali stravovať uprostred verného Božieho ľudu, ktorí majú radosť z prípravy prvej homílie, prvej omše, prvého krstu, prvej spovede ... Zachovaj, Pane, vo svojich mladých kňazoch tú počiatočnú radosť, aby všetko robili ako nové, radosť z vynakladania vlastného života pre Teba.“

RÓBERT NEUPAUER

HOMÍLIA

NA KŇAZSKÚ VYSVIACKU

14. JÚNA 2014

Drahí bratia kňazi, diakoni, rehoľné sestry i všetci ostatní bratia a sestry laici!

V tejto našej katedrále sa dnes prostredníctvom vkladania mojich apoštolských rúk uskutoční veľká udalosť kňazskej vysviacky, ktorú po prvýkrát uskutočnil Pán Ježiš pri Poslednej večeri. Práve vtedy, keď apoštolom odovzdal svoju kňazskú moc a poslanie, predniesol k Otcovi svoju veľkňazskú modlitbu. V nej sa modlil nielen za apoštolov, ale aj z nás. Pre jej nesmiernu výpovednú hodnotu si z nej teda najprv vypočujme krátky úryvok:

„Zjavil som tvoje meno ľuďom, ktorých si mi dal zo sveta. Tvoji boli a dal si ich mne a oni zachovali tvoje slovo. Teraz poznali, že všetko, čo si mi dal, je od teba, lebo slová, ktoré si ty dal mne, ja som dal im. A oni ich prijali a naozaj spoznali, že som vyšiel od teba, a uverili, že si ma ty poslal. Za nich prosím. Neprosím za svet, ale za tých, ktorých si mi dal, lebo sú tvoji. A všetko, čo je moje, je tvoje, a čo je tvoje, je moje. A v nich som oslávený. Už nie som vo svete, ale oni sú vo svete a ja idem k tebe. Svätý Otče, zachovaj ich vo svojom mene, ktoré si ty dal mne, aby boli jedno ako my.“ (Jn 17, 5 – 11)

Chcem sa prihovoriť predovšetkým vám, milí kandidáti posvätné vysviacky, o tajomnom slove „svet“, ktorý toľkokrát spomenul Pán Ježiš vo svojej veľkňazskej modlitbe, ale aj na iných stránkach svojho evanjelia. Výraz „svet“ má mnoho významov. Na prvom mieste slovo „svet“ vyjadruje množinu stvorení. Svet je všetko, čo Boh stvoril a o čom vyhlásil, že je to dobré. Inokedy slovom „svet“ samo Sväte písmo často nazýva celé ľudské pokolenie. Svet tvorí množina ľudských bytostí, ktoré zároveň utvárajú veľkú Božiu rodinu bratov a sestier, detí jediného Otca, ktorý je na nebesiach. Je tu ešte jeden význam slova „svet“, ktorý sa používa na označenie zla medzi ľuďmi. Je to symbol tajomstva neprávosti.

Aké miesto a aký vzťah má Kristov kňaz voči svetu? Odpoveď nachádzame jedine v Kristovom postoji voči svetu. V jeho postoji veľmi jasne rozlišujeme už spomínané dve podoby významu slova „svet“.

Kristov kňaz je teda povolaný a poslaný milovať svet ľudí, milovať všetkých ľudí bez rozdielu, aby im ako jeho zástupca a sprítomňovateľ priniesol spásu. Kňaz je vo svete prítomný a nemá sa k nemu obrátiť chrbtom, ale naopak, má mu poslúžiť v riešení všeludských problémov. Kňaz je v postavení voči svetu **ako lekár voči svojmu pacientovi.** Nejde teda o súhlas s negatívami vo svete, ale o úsilie pomôcť svetu, tomu svetu, ktorý je plný problémov, bolesti, trápenia a zla. Svet je akoby pracovný priestor pre kňaza.

Drahí bratia a sestry, najmä vy bratia kňazi! Slovo „svet“, do ktorého ste ako kňazi poslaní, má vo Svätom písme ešte aj záporný význam. Myslíme tu na tajomstvo neprávosti, ktoré vo svete pôsobí a ohrozuje každého človeka. To je tá „záporná sila“, ktorá má aj osobné meno „Zlý duch“. Najväčším svedectvom pôsobenia zla vo svete je Kristov kríž. Pri vstupe do sveta treba mať na pamäti dve veľké nebezpečenstvá, s ktorými sa stretnete. Prvé má podobu prenasledovania a súženia pre Kristovo meno. „Ak vás svet nenávidí, vedzte, že mňa nenávidel prv ako vás. Keby ste boli zo sveta, svet by miloval, čo je jeho, ale preto, že nie ste zo sveta, že som si vás ja vyvolil zo sveta, svet vás nenávidí.“ (Jn 15, 18 – 19) Táto nenávisť voči Kristovi sa prejavuje aj tak, že musíme často pre neho trpieť. Aj naša diecéza mala biskupov, kňazov i laikov vo väzniciach, ktorí položili život za Krista a Cirkev. Nebojte sa utrpenia pre Krista.

Milovaní bratia kňazi! Vo svete nás čaká ešte jedno veľké nebezpečenstvo, ktoré ohrozuje všetkých Pánových učeníkov, a kňazi nie sú výnimkou. Je to ohrozenie duše, na ktoré poukazuje aj jeho veľkňazská modlitba: „Neprosím, aby si ich vzal zo sveta, ale aby si ich ochránil pred Zlým.“ Toto nebezpečenstvo má mnoho podob. Raz to môže byť pokušenie prispôbiť sa tomuto svetu neprávosti, inokedy to je strata našej kresťanskej a kňazskej identity. Všimni si niektoré znaky tohto procesu prispôbovania: oblečenie duchovenstva, volanie po zrušení ce-

FOTO: LUBOMÍR KRETT

libátu, domáhanie sa vysviacky žien ako ozvena emancipačného procesu žien, túžba zapáčiť sa svetu upúšťaním od morálnych zásad, tendencia hovoriť iba to, čo svet rád počúva... Chceme pri tejto príležitosti poprosiť bratov a sestry laikov, za pohoršenie, ktoré spôsobili kňazi odchodom z kňazstva. Či je normálne hovoriť, že sa zachovali čestne, keď odišli z kňazstva? Na laikov máme iný meter, keď zlyhajú v manželstve. Keď odíde kňaz, tak je to férové? ... a mohli by sme pokračovať vo vypočítavaní tých znakov prispôbovania sa svetu. Treba hovoriť aj o tendenciách veriacich osvojovať si štýl života, ktorý ponúka konzumná spoločnosť, v ktorom je prevrátená hierarchia hodnôt...

Ešte sa chceme nakrátko dotknúť nebezpečenstva straty kňazskej identity pod vplyvom sveta. Identita nie je nič iné ako opravdivosť. Znamená to, že človek je tým, čím má byť a takým, akým má byť. Identitu kňaza najvýstižnejšie vyjadruje výraz „alter Christus“ – „Druhý Kristus“. Identitu často obrazne vyjadrujeme výrazom tvár. Mať identitu kňaza v tomto zmysle znamená mať Kristovu tvár. Identita či opravdivosť kňaza má dve hlavné zložky: nábožnosť a ľudskosť. Tieto hodnoty idú vždy spolu. Niet ľudskosti bez nábožnosti, ako ani nábožnosti bez ľudskosti.

Nábožnosť je prvá zložka identity kňaza. Slovo nábožnosť hovorí o našom vzťahu k Bohu. Nábožnosť je dať Bohu, čo mu patrí – úctu, vďačnosť, čas strávený v osobnej alebo spoločnej modlitbe a kult, ale najmä lásku k Bohu nadovšetko. Kňazova tvár má nie byť na sebe odlesk tejto Kristovej identity. Kňazská nábožnosť sa neprejavuje iba modlitbou, ale hlavne láskou k Bohu zachovávaním jeho prikázaní, čiže konaním dobra. Aj na kňazovi má svet poznať to, čo povedal Ježiš o sebe: „*ale svet má poznať, že milujem Otca a robím, ako mi prikázal Otec.*“ (Jn 14, 31)

Ľudskosť kňaza ako druhá zložka jeho identity je v tom, že sa vždy k druhým ľuďom správa ako Kristus, ktorý nám dal najkrajší príklad ľudskosti. Každý človek je vždy hodný úcty pre dôstojnosť jeho osoby, nech by sa s ním dialo čokoľvek, či sa už jedná o fyzický stav jeho tela, alebo aj o morálnu situáciu jeho ducha. Kňaz má právo i povinnosť byť vždy človekom.

Kňazská identita nábožnosti a ľudskosti je záväzok, aby všetky veľké i malé záležitosti svojho života

a poslania prežíval ako kňaz, nielen pri oltári, ale vždy a za každých okolností. Kňazstvo nie je zamestnanie, ale bytostné poslanie, spôsob jeho jestvovania a konania.

Milí bratia novokňazi! Na vašu cestu do sveta Pán Ježiš aj vám dnes hovorí: „*Hľa posielam vás ako ovce medzi vlkov. Buďte teda opatrní ako hady a jednoduchí ako holubice.*“ (Mt 10, 16) Ak by ste stratili svoju kňazskú identitu, namiesto baránkov by ste sa stali vlkami, ktorí zavýjajú na pastierov a na ich stádo, trhajú ho a rozháňajú. (Porov. Jn 10, 12) Sv. Ján Zlatoústý dáva takéto vysvetlenie týchto slov vo svojej homílii: „Kým sme ovcami, víťazíme, a aj keď nás obklopuje nespočítateľné množstvo vlkov, premôžeme ich. Ak sa však staneme vlkami, prehráme, lebo nám bude chýbať pomoc pastiera. On totiž nepasie vlkov, ale ovce. V takom prípade ťa opustí a odíde, lebo mu nedovolíš, aby ukázal svoju silu. ... Ale pozrime sa, akú opatrnosť tu vyžaduje. Hovorí: „*Hadiu.*“ Ako sa on vzdáva všetkého a nevzpiera sa veľmi, aj keď má prísť o telo, aby si zachránil hlavu, tak aj ty, hovorí, vzdaj sa okrem viery všetkého: peňazí, tela, ba aj samej duše. Lebo viera je hlava a koreň. Ak si ju zachrániš, aj keď všetko stratíš, neskôr všetko získaš v hojnejšej miere späť. Preto neprikázal, že máme byť iba jednoduchí alebo iba opatrní, ale obe tieto veci spojil, aby boli naozaj čnosťou. Vzal opatrnosť hada, aby si sa nedal smrteľne zraniť, a jednoduchosť holubice, aby si sa nepomstil na tých, čo ti ubližujú, a odvetou sa nezbavoval tých, čo ti stroja úklady. Lebo opatrnosť neosoží nič, ak chýba toto.“

Drahí novokňazi i všetci kňazi našej diecézy, zverujem vás pod ochranu Sedembolestnej Panny Márie, matky kňazov, a všetkých veriacich prosím, aby sa pridali ku Kristovej veľkňazskej modlitbe a prosili: „**Svätý Otče, zachovaj ich vo svojom mene.**“ Amen.

MONS. ŠTEFAN SEČKA
DIECÉZNY BISKUP

AŽ MÁŠ MYSLÍ PLNÚ HLAVU

AŽ MÁŠ MYSLÍ PLNÚ HLAVU,
POĎ VON S NIMI.
MODLITBOU VZDAJ BOHU CHVÁLU,
TIAŽ ICH Z SRDCA SNÍMI.

PADNI TVÁROU BYS DUCHOM VSTAL,
SLÚŽIAC PÁNU PRED OLTÁROM,
PREPOKOJNÉ - CELOPALNÉ SRDCE,
NA KTOROM MU PRINÁŠAŠ.

PRERODIAC SA V NOVÉ BYTIE,
ZŽÍVAJ - ZŽÍHAJ SVOJE ŽITIE,
NA OSLAVU VEČNÚ PREROĎ HO.

TO JE KŇAZSTVA - ĽUDSTVA POSLANIE.
TU SI KŇAZ I TY I JA.

TU KRISTU SA SPODOBYŤ SMIEŠ:
BYŤ I OBEŤ I OLTÁR I JEHO ŽREC.

AKÁ HĽBKA SRDCA ĽUDSKÉHO!
DOTYK, PORYV BOŽSKÉHO
KEĎ ZAPOCÍTI DUCHA.

TVÁROU PADNI V SURSUM CORDA,
MLČIAC NAČNI - SPEVOM ZAVRŠ
SVOJU EUCHARISTIU.

ON TI DÁVA ČO JE JEHO.
SANCTUS, SANCTUS, SANCTUS!
PREDSTANÚC TAK PRED SVÄTÉHO
ODUMRETÝ, PRETVORENÝ,
VYSTUPUJÚC POPRED NEHO
TYMIANOM VÔNE PRÍJEMNEJ,
ŽERTVOU JEMU ĽÚBEZNOU.

V OMSKU 07. 04. 2003

Pavol Ondřík pochádza z Liesku na Orave. Narodil sa v Trstenej v roku 1969. Tam aj absolvoval gymnázium, po skončení ktorého začal študovať teológiu v kňazskom seminári v Bratislave. V roku 1993 bol vysvätený na kňaza v Spišskej Kapitule. Cez Poprad a Žehru ho jeho životné osudy v 1997 roku priviedli do Ruska, kde pôsobil vyše šesť rokov v sibírskom Omsku. Od 1. novembra 2003 je farárom v Kluknave.

Jeho duchovnou vzpruhou sú najmä autori Pavol Országh Hviezdoslav, Sergej Jesenin a MUDr. Pavol Strauss. Získal ocenenie v celoslovenskej literárnej súťaži Jurinova jeseň. Okrem poézie občas píše eseje či rôzne, najmä filozoficko – duchovné komentáre, ktoré sú uverejňované v Listoch PS (vydáva Spolok priateľov MUDr. Pavla Straussa) a v časopise Kultúra. V roku 2010 vydal svoju trilógiu s názvom Obrázky (Obrázky Boha, Obrázky domova, Obrázky duše).

KOMUNIKÁCIA V TVORBE COMMUNIA

(2DS 9)

FOTO: LUBOMÍR KALAVSKÝ

Otázkam komunikácie sa v súčasnom svete venuje zvýšená pozornosť. Tak je tomu aj v prostredí ohlasovania evanjelia a osobitná téma Druhej synody Spišskej diecézy je toho dôkazom. Aj v tomto prípade je zachovaná štandardná štruktúra: doktrína-história-legislatíva, pričom na jednotlivé časti pripadajú body 2DS 9, 1-26; 27-52; 53-57.

DOKTRÍNA O KOMUNIKÁCII

TEOLOGICKÉ ČRTY KOMUNIKÁCIE

Oblasť komunikácie sa javí na prvý pohľad ako nová oblasť záujmu a ako oblasť technicko-organizačná. Avšak komunikácia ako taká má aj svoje teologické črty. Spišská synoda ich zdôrazňuje hneď v prvých bodoch tohto dokumentu. Základným princípom komunikácie je vnútorný život osôb Najsvätejšej Trojice a postupné rozvíjanie Božie-

ho dialógu s človekom. Tento dialóg vyplýva z tajomstva Najsvätejšej Trojice, ktoré je ústredným tajomstvom našej viery (porov. KKC 234). Božie zjavenie je prejavom Božej vôle vstúpiť do tajomnej komunikácie s človekom. Základným, hoci nie výhradným „miestom“ dialógu Boha s človekom, je Cirkev a vrcholným „miestom“ komunikácie Boha a človeka je Bohočlovek Ježiš Kristus, ktorý sa zjavil v plnosti časov. Druhý vatikánsky koncil predstavil Cirkev ako tajomstvo spoločenstva (lat. *mysterium communionis*). Tento pojem zahŕňa v sebe vertikálnu aj horizontálnu rovinu, pretože Cirkev komunikuje s Bohom ako aj s ľuďmi, ktorým sprostredkuje spásu, teda slávi liturgiu, ohlasuje Božie slovo, vysluhuje sviatosti. Základným momentom komunikácie v Cirkvi je eucharistické spoločenstvo, ktoré spočíva v komunikácii ľudí navzájom a s Bohom v Ježišovi Kristovi, ako aj so spoločenstvom svätých, ako aj s Cirkvou trpiacou a má svoje liturgické vyústenie

v poslaní veriacich do sveta: *Ite, missa est...* Podobne posielal aj Ježiš svojich apoštolov: *Chodte teda a učte všetky národy...* (Mt 28,19).

VONKAJŠIA STRÁNKA KOMUNIKÁCIE

Komunikácia si, samozrejme, vyžaduje aj vonkajšie výrazy uskutočňovania. Komunikácii sa musíme neustále učiť, tak v rámci vnútrocirkevného dialógu, ako aj vo vzťahu k svetu.

Cirkev vníma masmédiá ako Božie dary. Ich využívanie sa riadi podľa všeobecných pravidiel, v ktorých sa berie do úvahy spoločné dobro, rešpekt voči právu na dobré meno a pod. Informácie majú byť pravdivé, úplné, nie vytrhnuté z kontextu, reálne... Informujúci majú zachovávať citlivý prístup a brať do úvahy adresátov informácií: slušne, primerane a citlivo informovať o nešťastiach alebo o mravnom zle.

V podmienkach Slovenska sa veľa očakáva od Katedry žurnalistiky na Katolíckej univerzite, od Rádia Lumen, Televízie Lux a Katolíckych novín. Nech nás neznechucuje disproporcía medzi právami Cirkvi a malými možnosťami, ktoré u nás jestvujú.

RIZIKÁ KOMUNIKÁCIE

Súčasťou doktríny o masmédiách je odsek o rizikách komunikácie. Ide predovšetkým o to, aby prijímatelia komunikačných produktov dokázali kriticky prijímať informácie, producenti aby zas nepovažovali masmediálny priestor za bezhraničný a bezohľadný priestor vlastnej slobody a aby si všetci dokázali uvedomiť riziko diktatúry relativizmu. Toto riziko spočíva v tom, že sa stiera rozdiel medzi dobrom a zlom, medzi krásou a škaredosťou. Takéto zmýšľanie potom šíri názor, že pre každého je dobré a krásne niečo iné, teda uplatňujú sa čisto subjektívne kritériá na hodnoty... Riziku v komunikácii sa vyhneme vtedy, ak sa naučíme rozlišovať dobro a zlo ako objektívne, Bohom dané hodnoty a keď budeme vždy brať ohľad na dobro druhých.

HISTORICKÁ KAPITOLA: STAV KOMUNIKÁCIE V DIECÉZE

KOMUNIKAČNÉ ŠTRUKTÚRY

Doteraz sa na úrovni diecézy, ako aj v rámci farností, rozvinuli dobre fungujúce formy komuniká-

FOTO: LUBOMÍR KALAVSKÝ

cie. Sú to predovšetkým dobre zorganizované farnosti, spoločné slávenia v nich, taktiež komunikácia z centra diecézy do farností a podobne. Žiada sa posilniť formy tímovej práce, a to na úrovni farností, ako aj na celodiecéznej rovine. Veľmi potrebné je prehĺbenie pastorácie rodín, slubne sa uskutočňuje systém kánonických vizitácií, začal vychádzať diecézny časopis a samotná diecézna synoda je výrazným prejavom vôle diecézneho biskupa intenzívne komunikovať s diecézou.

NÁSTROJE KOMUNIKÁCIE

V jednotlivých regiónoch diecézy (Orava, Lip-tov, Spiš) je niekoľko predajní náboženskej literatúry, mnohé farnosti majú svoje farské časopisy alebo osobitné stránky v obecných novinách, web-stránky a mailové schránky majú zriadené takmer všetky farnosti. Náboženské relácie sa objavujú aj vo verejných médiách, a to predovšetkým udalosti z Vatikánu, ekumenické bohoslužby, pravidelné prenosy svätých omší v rozhlase a pod. Katolícka Cirkev má svoju tlačovú kanceláriu, Televíziu Lux, Rádio Lumen pokrývajúce signálom okolo 90% územia diecézy, centrá voľného času a veľkou nádejou v oblasti

komunikácie je Katedra žurnalistiky na Katolíckej univerzite v Ružomberku.

Popri spomenutých nástrojoch komunikácie netreba zabúdať ani na klasické osvedčené nástroje šírenia informácií, pretože s nimi sa ľuďom dostáva aj formácia. Ide najmä o čítanie náboženských kníh, k čomu je potrebné stále povzbudzovať veriacich. Ďalej sú to noviny a časopisy, farské nástienky, farské knižnice. Veľmi dôležitým praktickým nástrojom komunikácie sú farské oznamy. Tieto musia byť napísané a prečítané stručne a jasne. Súčasťou oznamov tiež majú byť aj niektoré celodiecézne alebo celocirkevné priority, organizovanie farských alebo medzifarských podujatí a pod. Základným priestorom, kde sa možno učiť komunikácii, je rodina a farnosť.

DIECÉZNA LEGISLATÍVA O KOMUNIKÁCII

Synodálne zákonodarstvo, ako ho formuloval vtedajší diecézny biskup, vychádza z koncilového pojmu *communio*, obsahom ktorého je spoločenstvo. Toto sa uskutočňuje, prejavuje a ďalej prehľbuje predovšetkým pri sv. omši. Potrebné je neustále veriacim objasňovať tento pojem, taktiež v katechézach a homíliách zdôrazňovať aktívnu účasť veriacich na bohoslužbách a veriacich viesť k účasti na sv. omši v stave posväcujúcej milosti.

KOMUNIKÁCIA V DEKANÁTOCH A FARNOSTIACH

Dekani sa majú usilovať o koordináciu communia medzi kňazmi. Kňazi majú urobiť výraznejší pokrok v komunikácii s veriacimi a naopak. To isté platí aj pre komunikáciu učiteľov, rodičov a detí. Aj seminaristov treba viesť k osvojeniu si týchto spôsobov. Je užitočné zriaďovať vo farnostiach pastoračné centrá a pravidelne v nich organizovať „dni pre rodinu“. Farské oznamy, nástienky a web-stránky sú významným komunikačným nástrojom, potrebné je venovať im patričnú starostlivosť. Je neprípustná konzumácia bezduchých a nevhodných programov, tak zo strany detí, ako aj ich rodičov, a najmä spoločného sledovania týchto programov. Rodičia musia mať prehľad, ktoré stránky internetu navštevujú ich deti a aké televízne programy sledujú.

FOTO: LUBOMÍR KALAVSKÝ

KOMUNIKÁCIA VIERY VOČI SVETU

Vo vzťahu k svetu sa každý kresťan má cítiť povolaný vydávať svedectvo viery a autenticky ju komunikovať, teda verne, úplne, vhodne... Každý veriaci človek tiež má mať zrelé povedomie vo vzťahu k verejnoprávnym médiám: ak vysielajú niečo vieroučne alebo mravoučne nevhodné, treba náležite protestovať, a byť „mlčiaca väčšina“.

Katolícke médiá nech neustále zvyšujú svoje kvality. Veriaci musia rozumieť aktuálnej dobe a prostrediu, v ktorom žijú, taktiež musia správne chápať jednotu a pluralizmus, individualizmus a sekularizmus. Iba tak sa dokážu správne orientovať a zaujímať nábožensky zrelé a misijne účinné postoje.

MONS. ANTON TYROL
GENERÁLNY VIKÁR

JÁN ANTON DE RÉVA (RÉVAY)

(1748-1806)

1788 – 1806

SPIŠSKÝ BISKUP

Narodil sa 8. augusta 1748 v Častkovciach v Nitrianskej župe v turčianskej grófskej rodine Jána a Júlie, rod. Bošániovej. Mal sestru a dvoch bratov. Študoval na gymnáziu v Trnave, kde absolvoval aj filozofické štúdiá. Právo študoval na univerzite vo Viedni a Budapešti, teológiu v Miláne, Ríme a Neapole. Kňazskú vysviacku prijal v roku 1770 (niektorí autori uvádzajú rok jeho kňazskej vysviacky 1771). Na žiadosť samotnej cisárovnej Márie Terézie sa pod vedením viedenského arcibiskupa kardinála Migazzi zúčastnil osobnej návštevy u pápeža Klementa XIV., s ktorým nadviazal priateľstvo. Potom sa v roku 1771 vrátil späť do vlasti, kde vykonával poradcu viedenského arcibiskupa kardinála Migazziho a duchovného správcu novomanželskej rodiny veľkoveľkodu Františka a Beatrice z Modeny. Neskôr sa opäť vrátil do Ríma, kde si vykonal doplnujúce štúdiá z teológie a kanonického práva, ktoré získal na Rímskej rote. V tom čase bol v blízkom kontakte s pápežom Klementom XIV. a kardinálmi Colonna, Borghese a de Croce. Ako milovník umenia absolvoval v roku 1773 študijnú cestu do Neapola a po návrate do vlasti v roku 1773 sa stal farárom v Budíne. V roku 1774 ho cisárovná Mária Terézia vymenovala za spišského kapitulného kanonika a už v roku 1776 pôsobil ako kapitulný dekan, o rok neskôr ako katedrálny archidiakon v Spišskej Kapitule. Ako blízky spolupracovník spišského biskupa Karola de Salbeck sa zúčastnil v roku 1783 na kanonických vizitáciách diecézy. Ešte v tom istom roku ho cisár Jozef II. vymenoval za nitrianskeho veľprepošta. V roku 1784, počas vakantného nitrianskeho biskupského stolca, zastával úrad nitrianskeho biskupského vikára. V Nitre zotrval až do jeho menovania cisárom Jozefom II. za spišského biskupa 21. novembra 1787. Potvrdený bol pápežom Piom VI. 7. apríla 1788. Jeho slávnostná inštalácia do úradu spišského diecézneho biskupa sa konala 20. augusta 1788, kedy prišli po ňom do kaštiela grófa Čákiho

(Csáky) v Bijacovciach, odkiaľ ho slávnostne sprevádzali do katedrálneho chrámu.

Do dejín Spišskej diecézy sa zapísal ako silno pastoračný biskup. V rokoch 1794-1796 zvizitoval celú diecézu a vyslúžil sviatosť kresťanskej dospelosti (v roku 1794 na Orave, v roku 1795 na Liptove, v roku 1796 na Spiši). Kanonické vizitácie sa vyznačujú dôkladnosťou a sú historicky cenné. Rovnako cenné sú aj jeho správy o stave Spišského biskupstva, ktoré posielal na kongregácie do Ríma. Mimoriadne zaujímavou je správa zo 14. mája 1793 pre Posvätnú kongregáciu koncilu. V nej informuje o starobylosti katedrály sv. Martina v Spišskej Kapitule – Spišskom Podhradí, ktorú podľa neho už v roku 1234 označovali prívlastkom *katedrála*, čím chcel posunúť počiatok Spišskej diecézy už do 13. storočia. Menovanie spišského prepošta Jakuba za spišského biskupa spájal s návštevou uhorského kráľa Belu III. v roku 1292 na Spiši.

Medzi jeho pastoračné priority patrilo rozvoj školstva na území diecézy. Založil a podporoval viacero nových cirkevných škôl. Založil napr. ľudovú školu v Jablonove a v Spišskom Štiavniku, kde sa rád a často zdržiaval v kaštieli, ktorý bol letným sídlom spišských biskupov. Vytvoril aj základiny na podporu študentov gymnázia v Levoči a v Podolínci. Po smrti Jozefa II. v roku 1790, ktorý zriadil v Habsburskej monarchii tzv. generálne semináre, došlo k ich postupnému zrušeniu. Spišská diecéza, ktorá vznikla len v roku 1776, nemala možnosť, vzhľadom na jozefínske zásahy vo výchove kléru, zriadiť si po založení biskupstva svoj vlastný seminár. Bol to až biskup Révay, ktorý sa podujal na zriadenie spišského diecézneho seminára. Za týmto účelom 24. októbra 1802 zvolal diecézne zhromaždenie kléru do Spišského Štiavniku. Na tento cieľ sa vytvorila tzv. Révayovská fundácia, ktorú tvorila základina 50 000 zlatých. Právne a finančne bolo založenie seminára s uhorskou miestodržiteľskou radou v Budíne dohodnuté, keď vtom 9. januára 1806 biskup Ján Anton Révay nečakane zomrel.

FOTO: LUBOMÍR KALAVSKÝ

Biskup Révay sa pričínal tiež o obnovu a výstavbu viacerých kostolov v diecéze. Sám prispel k rekonštrukcii kostolov, zvlášť v Spišskej Teplici a v Spišskom Štiavniku. V roku 1799 dal vybudovať nový kostol vo Vydrníku, kaplnku a kúpeľnú budovu v Lubovianskych kúpeľoch. Značne podporoval Milosrdných bratov v Spišskom Podhradí. Za jeho čias sa rozšíril spolok šíriteľov slovenského jazyka - Slovenské učené tovaríšstvo, založený rodákom zo spišskej diecézy Antonom Bernolákom a kodifikátorom moderného slovenského jazyka. Vstupovalo doň veľké množstvo kleru spišskej diecézy. Spišská Kapitula sa tak zaradila medzi najdôležitejšie literárne centrá na Slovensku. Biskup Révay sa angažoval aj v politike. Bol členom Uhorského snemu. Po smrti svojho brata Petra Révaya v roku 1800 sa stal dočasným županom Turčianskej a Oravskej stolice a skutočným a tajným radcom cisárskeho veličenstva.

Zomrel 9. januára 1806 v 58. roku života a 18. roku biskupskej služby. Zo Spišského Štiavniku ho previezli na Spišskú Kapitolu. Slovenskú kázeň na pohrebe povedal podolínsky farár Ignác Hayn, ktorá vyšla aj tlačou *Smutná pamätka pri exequiách J. Revayho, biskupa spišského* (Levoča 1806). Je pochovaný v Spišskej Kapitule v krypte pod katedrálou.

Dielo J. A. de Réva: *Sermo die inaugurationis in supremum comitem i. prov. Scepusiensis exc. Dni Josephi e comitibus Csáky de Keresztszegh, terrae Scepusiens. perp. ac supr. comitis, dictus per ...* (Levoča 1796)

Bibliografia: J. Hradszky, *Initia progressus ac presens status Capituli ad sanctum Martinum e. C. de Monte Scepusio*, Szepesváralja 1901, 502-503; C. Wurzbach, *Biographisches Lexikon des Kaiserthums Österreich*, zv. 25, Wien 1878, s. 372-373; I. Hayn, *Smutná pamätka pri exequiách pána Révay Jána biskupa spišského*, Levoča 1806; *Schematismus Scepusiensis 1901*, 2; J. Szinnyei, *Magyar írók élete és munkái*, vol. 11, Budapest 1891-1914, 847-848; P. Zubko, *Spišskí biskupi*, Košice 2008, 22-24; J. Špirko, *Výchova kňazstva na území spišskej diecézy in Spišský kňazský seminár v minulosti a prítomnosti*, Spišská Kapitula 1943, 115-117; L.V. Prikryl, s.v. *Révai, Ján Anton* in *Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska*, Bratislava 2000, 1152; *Slovenský biografický slovník*, vol. V, Martin 1992, 75; R. Ritzler – P. Sefrin, *Hierarchia catholica medi et recentioris aevi*, vol. VI, Patavii 1958, 369.

NOVOŠ PÁPEŽA FRANTIŠKA

PÁPEŽ FRANTIŠEK - NOVÁ TVÁR EVANJELIA

Podľa sociologického výskumu, ktorý uskutočnila Katolícka univerzita v Miláne, 71,6% mladých Talianov dôveruje pápežovi Františkovi, 91,5% mladých ho pokladá za sympatického, 91% oceňuje jeho komunikatívnu schopnosť a 85% talianskej mládeže oslovuje jeho jednoduchosť a bezprostrednosť. Tieto pozitívne postoje voči pápežovi Františkovi môžeme určite rozšíriť na všetky vekové kategórie nielen talianskeho národa, ale aj na veľké množstvo ľudí na celom svete. Avšak nejedná sa len o vonkajší obdiv a lacnú mediálnu popularitu. Narastajúci počet pútnikov, ktorí každú nedeľu a sviatky, zaplňajú Námestie svätého Petra, obrazy pápeža na titulných stranách prestížnych časopisov, ako aj rôzne prejavy záujmu o jeho osobu, tak zo strany veriacich ako aj neveriacich, vyvolávajú nástojčivú otázku: Kto je vlastne pápež František? Prečo jeho osobnosť tak priťahuje? Čím si pápež František získal srdcia ľudí na celom svete?

Ako prvá charakteristika sa ukazuje jeho jednoduchosť a srdečnosť, ktorou sa dokáže priblížiť k ľuďom a komunikovať s nimi. Pápež nielen pozdravuje zástupy ľudí, ale skutočne sa s nimi stretáva. Komunikuje spontánnymi gestami a srdcom, v ktorom má miesto pre každého. Ľudia s veľkým záujmom počúvajú jeho vystúpenia a homílie práve preto, že sú jednoduché a zrozumiteľné pre každého. Vychádzajú z evanjelia a pritom sú hlboko ľudské, prepojené s konkrétnymi životnými situáciami. O tom, že pápežove príhovory zasahujú ľudské srdcia, som sa mohol aj osobne presvedčiť počas vysluhovania sviatosti zmierenia v jednej rímskej farnosti. Viackrát sa totiž stalo, že ľudia, ktorí boli prítomní na modlitbe Anjel Pána odchádzali silne dotknutí pápežovými slovami o neúnavnom Božom milosrdenstve a odpúšťaní a ešte v ten istý deň po mnohých rokoch pristúpili k svätej spovedi.

Čo na pápežovi Františkovi ďalej oslovuje, je tiež jeho úprimnosť a autentickosť. To, čo hovorí, aj sám

žije a to, čo celý život žil a o čom je hlboko presvedčený, aj hovorí. Každý vidí a cíti, že nehovorí frázy, ale že jeho slová sú totožné s jeho životným postojmi. Do centra svojich príhovorov postavil ľudí z okraja spoločnosti, najmä chudobných a sám sa snaží žiť jednoduchým životným štýlom. Zriekol sa mnohým dlhoročných zvykov a tradícií, ktoré sa spájali s pápežským úradom a jeho privilégiami. Aby sa necítil izolovaný a mal kontakt s ľuďmi, uprednostnil pred Apoštolským palácom, bývanie v dome sv. Marty, kde denne slúži pre prítomných veriacich sv. omše. Jeho bezprostredný pastoračný prístup k ľuďom a spôsob slávenia Eucharistie, pripomína skôr oblúbeného farára, ktorý slúži malej skupinke svojich veriacich, než pontifika - hlavu Katolíckej Cirkvi - na ktorého sú často upriamené pohľady celého sveta. Je zjavné, že si nepotrpí na vonkajšiu stránku liturgických slávení, ani na oficiálne protokoly či iné formy honoru spojeného s vykonávaním pápežského úradu. Pri svojich presunoch po Ríme odmietol používanie čiernej limuzíny so značkou SCV 0001, ako by sa patrilo a očakávalo na prvého muža Vatikánu, ale uprednostňuje auto bežného vatikánskeho úradníka, ktoré nevzbudzuje pozornosť. Rovnako pred prestížnym vatikánskym občianstvom a diplomatickým pasom uprednostnil aj obnovenie svojich argentínskych dokladov, hoci zvolením za hlavu Katolíckej Cirkvi sa automaticky stal občanom Vatikánu. Možno ide o nepodstatné gestá, ale práve nimi pápež ukazuje svoju jednoduchosť a skromnosť, ktoré sú v silnom kontraste s dnešnou „mentalitou VIP“, v ktorej každý zdôrazňuje svoju veľkosť a spoločenskú dôležitosť. Tajomstvo úspechu a príťažlivosti osobnosti pápeža Františka výstižne vyjadril kardinál Jozef Tomko v jednom zo svojich komentárov: „On je jednoducho „normálny“. Je jeden z nás.“

Pápež František sa radikálnym spôsobom usiluje nasledovať príklad Ježiša Krista a pokračovať v jeho poslaní na zemi. Veľmi mu záleží, aby sa radostná

FOTO: COMMONS.WIKIMEDIA.ORG

zvest' evanjelia dostala do celého sveta, aby každý človek pocítil pápežovu blízkosť a mohol tak zakúsiť a spoznávať nekonečnú Božiu lásku. Pápež prekvapuje nielen svojimi telefonátmi osobám, ktoré sa na neho obracajú v rôznych životných ťažkostiach, ale aj tým, že sa nebojí pokojne a otvorene odpovedať na všetky otázky týkajúce sa Cirkvi.

Namiesto toho, aby sa pred svetom snažil brániť dobrú povesť cirkevnej inštitúcie, ktorú sám reprezentuje, otvorene hovorí o jej vnútorných problémoch. Neustále spomína klebety, karierizmus, túžbu po moci a ľudskej sláve uprostred Cirkvi. Sú to zrejme veci, s ktorými má osobnú skúsenosť a vie, ako veľmi ubližujú Cirkvi a rozkladajú ju zvnútra. Dokonca ide tak ďaleko, že v jednej homílii sa vyjadril, že ohovárať druhého znamená akoby zabiť

ho, pretože koreňom je tá istá nenávisť: „Zabiješ ho iným spôsobom: klebetami, hanobením, nactiutrhávaním.“ Ďalej často hovorí o chybách kňazov a biskupov. Vedomý si toho, akú zodpovednú úlohu majú duchovní pastieri pri vedení Božieho ľudu, snaží sa ich neustále konfrontovať s evanjeliom a s ideálom dobrého pastiera Ježiša Krista. Je pravdepodobné, že najväčší problém s prijatím pápežových slov majú tí, ktorých sa spomínané oblasti najviac dotýkajú.

Veľký ohlas vyvolala jeho verejná odpoveď na otázky neveriaceho šéfredaktora denníka *La Repubblica*, kde pápež František poukázal na to, že veriacich s neveriacimi navzájom spájajú ľudské hodnoty a že môžu ísť spolu hodný kus cesty. Neveriaci a možno aj niektorí veriaci nečakali takú otvorenosť pre dialóg a ústretovosť voči svetu neveriacich.

Veľký rozruch rovnako vyvolala aj veta na adresu homosexuálov. „Kto som ja, aby som ich súdil, ak v dobrej viere hľadajú Boha?“ odpovedal pápež na citlivú otázku novinára. Tieto slová sa zvyčajne interpretovali tak, že to, čo Písmo a Cirkev nazývajú „hriechom“, sa už za hriech považovať nemusí. Tí, čo praktizujú rozvod, antikoncepciu, homosexualitu, cudzoložstvo, potrat, by už nemali byť súdení, že konajú niečo zlé. Avšak výrokom „kto som ja, aby som súdil?“, pápež František celému svetu povedal, že mravné zákony pre človeka vytvára Boh, a nie človek.

Nezabudnuteľným historickým okamihom ostane navždy stretnutie pápeža s ekumenickým patriarchom Bartolomejom a s prezidentmi Palestíny a Izraela, ktorých František pozval do Vatikánu, aby sa na neutrálnej pôde, spoločne modlili za pokoj a mier vo Svätej zemi. „K nastoleniu mieru je potrebné oveľa viac odvahy ako k rozpútaniu vojny,“ zdôraznil vo svojom príhovore rímsky biskup.

Aj keď by sa mohlo zdať, že spôsob jeho komunikácie nie je príliš diplomatický a že pápež nám dlhšie absolútne odpovede a dokonalú istotu vo všetkom, predsa František je naozaj skutočným tradicionalistom tým, že neponúka nové pravdy viery ani mravouku, ale snaží sa nanovo vrátiť k evanjeliu a pokračovať v tom, čo robil Kristus na tejto zemi pred 2000 rokmi. František nehovorí veľa o tom, čo máme robiť, čo je zakázané a dovolené, ale učí nás pozeráť sa na seba a na svet očami lásky a milosrdenstva, ktoré všetci tak veľmi potrebujeme.

Pápežovi Františkovi, tak ako aj jeho predchodcom, veľmi leží na srdci dôstojnosť ľudskej osoby. Podľa neho každá ľudská osoba musí byť rešpektovaná a zaslúži si úctu pre skutočnosť, že je Bohom chcená a milovaná. Preto ho veľmi bolí, keď vidí, ako sa vo svete šliape po ľudskej dôstojnosti. Nie je možné si nevšimnúť, že pápež František vo svojom pastoračnom prístupe uprednostňuje ľudí z existenciálnych periférií: chorých, starých, bezdomovcov, väzňov a utečencov. Jeho návšteva na ostrove Lampedusa, kde zahynuli stovky utečencov, pritiahla pozornosť celého sveta na africký svetadiel, odkiaľ každý deň migranti na malých člnoch prichádzajú do Európy. Tento dojímavý okamih vojde navždy do dejín ako ikona blízkosti a súcitu pápeža s tými, nad ktorých smrťou nikto neplakal.

Na záver môžeme povedať, že máme pápeža, ktorý nechce byť politickým vodcom ani zvrchovaným monarchom, ale chce byť, podľa vzoru Ježiša Krista, predovšetkým pastierom, ktorý je blízko každému človeku. Máme tu pápeža, ktorý chce byť priateľom, spoločníkom na ceste, či lekárom v „poľnej“ nemocnici po namáhavej bitke.

Pápež František na začiatku svojho pontifikátu vydal svoju prvú encykliku *Lumen fidei* – Svetlo viery. Jednalo sa o dokument napísaný, ako sám povedal, „štyrmi rukami“, čiže spolu s Benediktom XVI. Dňa 24. novembra 2013, na sviatok Krista Kráľa, pápež František uverejnil apoštolskú exhortáciu *Evangelii gaudium* – Radosť evanjelia, ktorá nie je len jeho prvým vlastným dokumentom, ale je tiež zároveň jeho programovým vyhlásením pre Cirkev. Obsah nového pápežského dokumentu je taký bohatý, že istý novinár ho nazval nielen programom, ale aj testamentom pápeža Františka. Pápež napíše a povie ešte mnoho prejavov, ale to všetko bude len na prehĺbenie a zdôraznenie toho, čo v 5 kapitolách a 288 bodoch tohto dokumentu chcel povedať Cirkvi a svetu. Tento dokument, ako povedal samotný pápež, „nemôže nechať veci tak ako sú“.

Na stránkach nášho časopisu budeme ďalej spoločne odкрývať posolstvo a bohatstvo tohto dôležitého dokumentu pre Cirkev.

FRANTIŠEK KNAPÍK

UBEZPEČENIE ...

NEMUSÍŠ SA BÁŤ, BOŽE.
POSTAVILI SME TI CHRÁMY ...
ABY VPROSTRED SVETA DRÁMY
POVEDALI SME TI:
„NEMUSÍŠ SA BÁŤ, BOŽE!“

ĽUDSTVO, SVETA PÁN
SI ŤA CTÍ!
A ČI K SVOJEJ,
ČI SNÁĎ K TVOJEJ CTI
STAVIA SI ...
... TI?
TU CHRÁMY ...

NEMUSÍŠ SA BÁŤ, BOŽE,
ŽEBY ČLOVEK ZABUDOL NA TEBA.

CHVÁLIAC TEBA
OSLAVUJE SEBA ...
NEMUSÍŠ SA BÁŤ, BOŽE,
ŽEBY OBRAZ TVOJ
ZO SVETA VYMIZOL.

VEĎ JE TU ČLOVEK.

A ON SI NAVYKOL,
ŽE MIEROU TVOJEJ SLÁVY
JE SLÁVA JEHO ...

NEMUSÍŠ SA BÁŤ, BOŽE ...
ŽEBY OBRAZ TVOJ ZO SVETA ZMIZOL.
VEĎ JE TU ČLOVEK,
KTORÝ CHVÁLIAC TEBA
NA SVOJU SLÁVU SI ZVYKOL ...

Pavol Ondřík, Kluknava 27. septembra 2011, 23:11

(Nahliadol som do Rilkeho a ...

*„Nemusíš sa báť, Bože“ ma
zaujalo ...)*

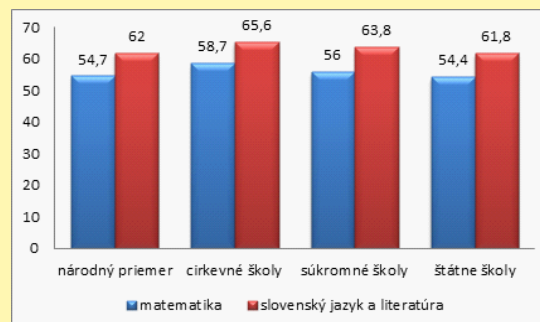
ŠTUDIJNÁ CESTA RIADITEĽOV KATOLÍCKYCH ŠKÔL VO FÍNSKU

Fínske školstvo na seba upútalo pozornosť celého sveta opakovanými výbornými výsledkami žiakov v testoch PISA. Aj keď nechceme výsledky týchto (ani iných) testov absolutizovať, ukazuje sa, že fínsky školský systém je skutočne v mnohom inšpiratívny a unikátny a že spomínané dobré výsledky v testoch PISA sú „produktom“ dobre nastaveného systému vzdelávania. S cieľom inšpirovať sa v tejto severskej krajine a využiť v našom školskom systéme v podmienkach katolíckych škôl skúsenosti z riadenia a inovácií didaktických postupov a technológií vzdelávania, absolvovali v dňoch 9. – 14. júna 2014 riaditelia katolíckych škôl Spišskej diecézy študijný pobyt vo Fínsku. Účastníci študijnej cesty si mohli sami utvoriť predstavu o tom, čo je zaujímavé na fínskom modeli školstva. V Helsinky City Education Department si vypočuli prednášky odborníkov o príprave nového kurikula a vyučovacích metódach založených na experimentovaní. Účastníci navštívili školskú správu a viaceré školy v meste Oulu na severe Fínska. S riaditeľmi škôl mohli diskutovať o budovaní škôl ako autonómnych komunitných centier poskytujúcich svoje služby žiakom a obyvateľom v obvode školy. V škole Myllytulli sa oboznámili s inkluzívnym modelom vzdelávania žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami. Na Pedagogickej fakulte Univerzity v Oulu navštívili Centrum internetovej excelentnosti. V meste Rovaniemi absolvovali exkurziu vo firme Lappset, ktorá je významným producentom detských ihrísk a zariadení na voľnočasové aktivity detí. Študijný pobyt po odbornej a organizačnej stránke zabezpečovala akreditovaná spoločnosť Finpeda.

JÁN DRAVECKÝ
RIADITEĽ DIECÉZNEHO ŠKOLSKÉHO ÚRADU

Testovanie žiakov 9. ročníka ZŠ v školskom roku 2013/2014

V marci 2014 sa pod gesciou Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania v Bratislave uskutočnilo testovanie žiakov 9. ročníka základných škôl z matematiky a slovenského jazyka a literatúry. Najlepšie výsledky v testovaní v oboch predmetoch v rámci celej Slovenskej republiky dosiahli žiaci cirkevných škôl (matematika: 58,7 % úspešnosť, národný priemer 54,7 %; slovenský jazyk a literatúra: 65,6 % úspešnosť, národný priemer 62,0 %). Žiaci 7 škôl zo 16 cirkevných základných škôl Spišskej diecézy mali lepšie výsledky v testovaní v matematike alebo v slovenskom jazyku a literatúre, ako bol celoslovenský priemer. Pochvalu si zaslúžia žiaci CZŠ sv. Gorazda v Námestove, ZŠ R. Dilonga v Trstenej, ZŠ Š. Mnoheľa v Poprade, ZŠ sv. Cyrila a Metoda v Spišskej Novej Vsi a ZŠ Povýšenia sv. Kríža v Smižanoch. Dosiahli lepšiu úspešnosť ako celoslovenský priemer v oboch testovaných predmetoch. Celkový prehľad uvádzame v priloženom grafe.

Zdroj: www.nucem.sk

JÁN DRAVECKÝ
RIADITEĽ DIECÉZNEHO ŠKOLSKÉHO ÚRADU

BAZILIKA NAVŠTÍVENIA PANNY MÁRIE V LEVOČI

Levočská bazilika je bezpochyby jednou z najvýznamnejších mariánskych svätýň na Slovensku. Najmä v posledných rokoch sa jej dostáva viac pozornosti nielen na Slovensku, ale aj v Európe a vo svete.

Od roku 2005 patrí do združenia *Európska mariánska sieť*, ktoré spája dvadsať najznámejších mariánskych svätýň starého kontinentu. Od roku 2009 je duchovne spojená s bazilikou *Santa Maria Maggiore* v Ríme, z čoho plynú viaceré privilégia, a v roku 2013 sa zaradila medzi najvýznamnejšie svätyne sveta, ktoré sa na slávnosť Božského Srdca Ježišovho spájajú v štafetovej modlitbe svätého ruženca za posvätenie kňazov.

Korene mariánskeho kultu na tomto milostivom mieste siahajú do 13. storočia. Prvý kostolík sa na Mariánskej hore spomína už v roku 1247. Pravdepodobným sa zdá spojenie vzniku pútnického miesta nad Levočou s tatárskymi vpádmi, keď ľudia utekali do hôr, kde sa nielen ukrývali, ale aj modlili. V druhej polovici 15. storočia kostolík vo vtedajšej podobe už nestačil kvôli pribúdajúcemu počtu pútnikov. Preto ho v roku 1470 zväčšili a čiastočne prestavali. Práve v tomto druhom kostole bola inštalovaná gotická socha Panny Márie odetej slnkom. Socha pochádza z 1. polovice 15. storočia. Zdá sa, že socha predstavuje Panu Máriu v okamihu zvitania sa s Alžbetou. Vyjadruje to nielen tvár, ale aj ruky, ktoré sú mierne roztvorené.

Tretí kostol bol na Mariánskej hore postavený a slávnostne posvätený 2. júla 1820. V porovnaní s predchádzajúcimi už mal úctyhodné rozmery – bol dlhý 24 metrov a mal 5 vstupných brán. Tento kostol slúžil veriacim takmer 100 rokov. Napokon, 2. júla 1922, bol spišským biskupom Jánom Vojtaššákom slávnostne posvätený dnešný, štvrtý kostol. Ide o neogotickú krížovú stavbu s dĺžkou 42,5 metra

FOTO: LUBOMÍR KALAVSKÝ

a šírkou 27 metrov. Práve tento štvrtý kostol bol 26. januára 1984 povýšený na *basilicu minor*. Na záver možno dodať, že vrcholom pútnickej sezóny na Mariánskej hore v Levoči je vždy týždeň, v ktorom sa slávi sviatok Navštívenia Panny Márie, na Slovensku pripadajúci na 2. júl. Mariánsku horu navštívil 3. júla 1995 aj pápež sv. Ján Pavol II.

ONDREJ ŠTEFAŇAK

LEVOČSKÁ PÚŤ 2014

v roku Sedembolestnej Panny Márie
a 30. výročia

Baziliky minor na Mariánskej hore

Nedeľa 29. 6. 2014 – SLÁVNOSŤ SV. PETRA A PAVLA, APOŠTOLOV
– sv. omša o 14.30, celebruje Martin SKLADANÝ
Pondelok 30. 6. 2014 – sv. omša o 17.00, celebruje Pavol JURČIŠIN
Utorok 1. 7. 2014 – sv. omša o 17.00, celebruje Štefan TUKA

STREDA 2. JÚLA

SLÁVNOSŤ NAVŠTÍVENIA PREBLAHOSLAVENEJ PANNY MÁRIE

9.00 – modlitba sv. ruženca – Mons. František DLUGOŠ
10.00 – sv. omša, celebruje J. E. Mons. Štefan SEČKA, spišský diecézny biskup
13.00 – sv. liturgia východného obradu – J.E. Mons. Milan CHAUTUR CSSR,
košický eparchiálny biskup
17.00 – sv. omša, celebruje J.E. Mons. Andrej IMRICH, spišský pomocný biskup

SV. SPOVEĎ: v stredu 2. júla od 8.00 hodiny.

Štvrtok 3. 7. 2014 – sv. omša o 17.00, celebruje Ján PRAMUKA
Piatok 4. 7. 2014 – sv. omša o 17.00, celebruje Pavol ŽMIJOVSKÝ

SOBOTA 5. JÚLA

9.00 – FATIMSKÁ SOBOTA, vedie Amantius AKIMJAK
10.00 – sv. omša ku cti SV. CYRILA A METODA, celebruje Amantius AKIMJAK
17.00 – OTVÁRACIA ODPUSTOVÁ SV. OMŠA, celebruje Mons. František DLUGOŠ
18.30 – sv. omša, celebruje J. E. Mons. František RÁBEK, ordinár ozbrojených síl a zborov SR
20.00 – sv. liturgia východného obradu – J.E. Mons. Milan LACH SJ, pomocný prešovský biskup
21.30 – *Spievajme Márii radostnú pieseň...* Účinkuje komorný zbor pri Chráme sv. Jakuba v Levoči
23.00 – Modlitba sv. ruženca mladých pútnikov pod vedením Mareka Uličného

NEDEĽA 6. JÚLA

Polnočná sv. omša za účasti mladých, celebruje Jaroslav BARTA, kazateľ Cyril HAMRÁK

1.30 – Eucharistická poklona s procesiou, za účasti Rómov, vedie Štefan HRBČEK
2.30 – sv. omša, celebruje Ondrej ŽELONKA, kazateľ Dušan PARDEL
4.00 – pobožnosť Krížovej cesty, vedie Vladimír FEDOREK
5.30 – sv. omša, celebruje Jozef PALENČÁR, kazateľ Štefan VITKO
7.00 – sv. liturgia východného obradu o. Jaroslav MATOLÁK
8.30 – Sedembolestná Panna Mária a Sväté písmo, vedie Mons. Anton TYROL
a sr. Veronika, Katarína Baratová
9.00 – Luxáreň dialógy slovenskej televízie LUX s pútnikmi
10.00 – **SLÁVNOSTNÁ ODPUSTOVÁ SVÄTÁ OMŠA**
celebruje J.Em. Jozef kardinál TOMKO, emeritný prefekt Kongregácie
pre evanjelizáciu národov

SV. SPOVEĎ: v sobotu 5. júla od 8.00 hodiny až do skončenia púte.

STAŇTE SA NAŠÍM PRISPIEVATEĽOM

DEJE SA VO VAŠEJ FARNOSTI ČI V SPOLOČENSTVE NIEČO PODNETNÉ?

DAJTE O TOM VEDIEŤ!

NAPÍŠTE NA CASOPIS@KAPITULA.SK.

NÁJDETE NÁS AJ NA FACEBOOKU

AK CHCEŠ DOSTÁVAŤ ČASOPIS PRIAMO DO SVOJEJ SCHRÁNKY,
DAJ NÁM TO VEDIEŤ NA CASOPIS@KAPITULA.SK